

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

3. Miejscowość

WODNIKI

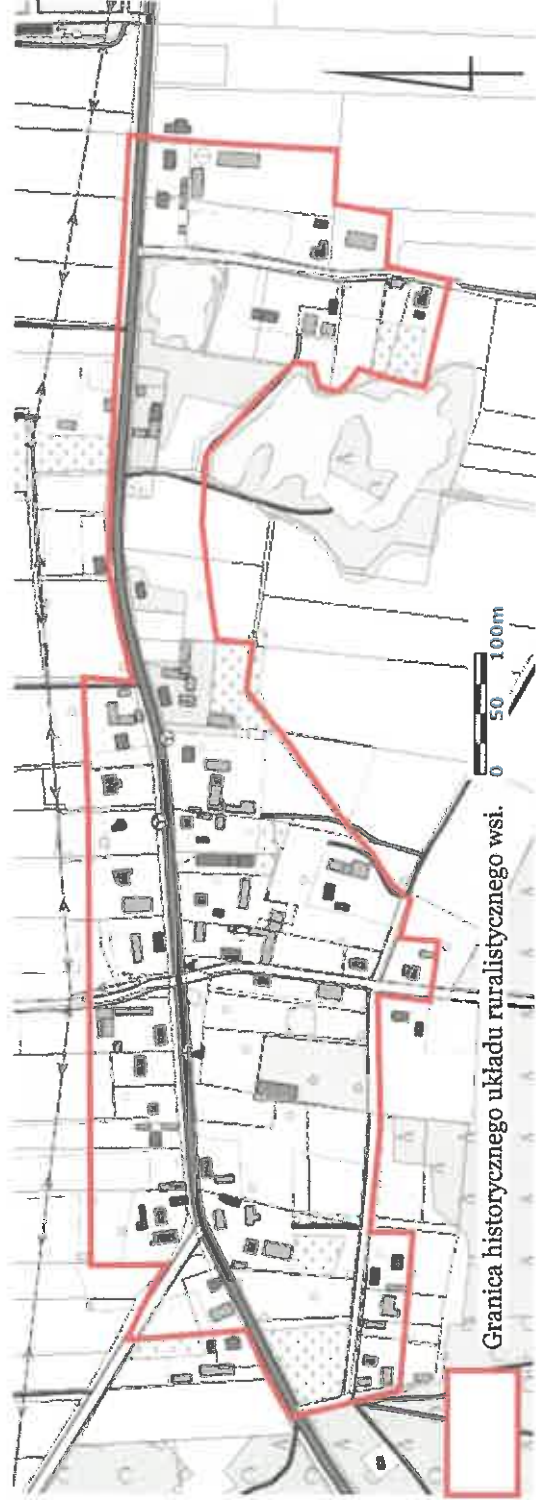
1. Nazwa

2. Czas powstania

Historyczny układ ruralistyczny wsi

1444, ok. 1850, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WAŚOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°35'21"N 16°44'58"E

7. Użytkowanie obecne
**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: Wodnig (1444), Woidnig (1845), Waldfriedeck (1937).

Historia wsi i dóbr: W 2 poł. XVIII w. Wodniki wchodziły w skład domeny królewskiej w Wąsoszu. Funkcjonował tu folwark, szkoła, 2 domy gminne oraz wiatrak. W latach 1765 - 1787 odnotowano: 4 kmieci, 9 - 14 zagrodników, 5 wolnych od pańszczyzny, 3 - 6 chałupników i 2 rzemieślników. Liczba mieszkańców wynosiła 184 osoby. Około poł. XIX w. na terenie miejscowości wzniesiono folwark pański, wolne sołectwo, szkołę ewangelicką, wiatrak, królewskie podleśnictwo, 33 domy. Ponadto 279 mieszkańców i 4 rzemieślników. Wodniki w latach 1917 - 1937 były siedzibą pruskiego nadleśnictwa, któremu podlegały leśnictwa w Baranowicach, Pobieli, Zbakowie i Zubrzy. Zabudowania pracowników nadleśnictwa mieściły się w leśnictwie w Zubrzy.

Wież położona na północny-wschód od Wąsosza, przy głównej drodze Wąsosz-Rawicz, w otoczeniu dużych kompleksów leśnych. Zabudowa wsi o układzie typu ulicowego; rozproszona; skupiona jest przy drodze krajowej Rawicz – Lubin.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
- Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Eggellham 1989
- Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dörfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
- Regesty Śląskie, red. W. Korfa, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
- Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
- Zimmermann F. A., Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786

Materiały kartograficzne:

- Messischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiorki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.